

אלטרנטיבה

הוויכוח על תוספת-היוקר היה רק בבחינת הקדמה, והוא נסתיים בנימוגים. גח"ל התנגדה לביטול התוספת, אך לא יצאה למאבק נגדו. (מבחינה זו דמתה למפ"ם, אך מסיבות הפיכות). כל ויכוח כלכלי ירחיב את הקרע בין השותפים. קרע זה יכול להידחות רק אם שני השותפים פים יבלמו את פיותיהם וימלאו אותם מים. זה אפשרי, אך זה לא יביא נצחון בבחירות.

וג במישור המפלגתי יש ניגוד של אינטרסים. עסקני חרות רוצים בכסאות — והם מאמינים כי ניתנו יותר מדי כסאות לליברלים. אותו רצון ואותה אמונה, בכיוון הפוך, ייצעמים בלב הליברלים.

ככל שיתקרבו הבחירות, יהריפו הניגודים. דרושה אופטימיות רבה למי שמאמין כי גוש זה לא רק יחזיק מעמד, אלא גם יתפזר מוקד לריכוז גדול חדש.

★ ★ ★

הנחה מספר 3: שרפ"י היא מפלגה ימנית, ושהיא הנוטה למערך עם גח"ל.

זוהי אייבהנה יסודית של מהות רפ"י. פרס ודיין הם אנשים גמישים, ויתכן מאוד כי לא היו מתנגדים למערך ימני, שיספק את האמביציות שלהם. לא כן אלמוגי — ובחשבון הסופי אלמוגי חשוב יותר. כי מבין 100 אלף מצביעי רפ"י לכנסת הנוכחית, 70 אלף הם ותיקי מפא"י בהסתדרות. רק 30 אלף באו — אולי! — משורות המעמד הבינוני.

צמרת רפ"י ערוכה כולה לקראת התמודדות עם מפא"י. היא מקרה כי הנהגת אשכול תתמוטט, כי קבוצת המנהיגים תתפורר. אז — לפי חשבון רפ"י — יצטרפו חלקים גדולי לים של מפא"י לרפ"י, וזו תירש את מפא"י. חשבון זה אינו מוביל אל מערך עם גח"ל. הוא מוביל לכיוון המזוגה.

והליפוך: התקרבות לגח"ל תביא בהכרח לפילוג ברפ"י. השמאל הרפ"יטי — שנוצח בחיכוח המכריע על תוספת-היוקר — רחוק מיוסף ספיר עוד יותר מאשר מפיתוס ספיר. מערך רח"ל — רפ"י-חרות-ליברלים — קיים רק בתיאוריה.

אילו התגשם במציאות, בניגוד לכל הסיכויים הסבירים, היה המתנה המאוחד מאבר חלקים גדולים מימין ומשמאל, תוך אובדן היכולת להגיע לרוב.

★ ★ ★

הנחות מס' 4 ו-5 קלושות עוד יותר. הן נוגעות לדתיים ולל"ע.

במשך דור שלם שיתפה המפד"ל פעולה עם מפא"י. לא בנקל יישבר הרגל כדאי זה. ואילו הסיכוי לאחד את כל הדתיים תחת גג אחד, בשותפות עם הליברלים העצמאיים, נראה בלתי-מציאותי עד מאוד.

לכך דרוש גם מן השמירים. ואילו הליברלים העצמאיים עצמם — היתנו אי-פעם יד לחרות? ואם כן, הילכו בוחריהם עימם?

משה קול דוגל במערך רפ"י-ל"ע-ליברלים — בלי חרות ונגד חרות. יזהר הררי מתנגד בשצף-קצף גם למערך כזה, ותובע מערך עם מפא"י. כל תזווה, ימינה או שמאלה, תביא לאובדן שניים-שלושה מנדטים בכיוון ההפוך. **אם כן, היכן 61 המנדטים הדרושים אף לאטרנטיבה רופפת וחסרת-עקרונות זו?**

★ ★ ★

אן מגיע לאוזני קול יבבה: מה אתה עושה? אתה הורס כל תקווה לאטרנטיבה! אתה תגרום לייאוש! לא דובים ולא יער. אני קורא למאמץ רציני, אמיתי. השינוי לא יביא עליידי טרופה חדשה של קרפים ישנים, ולא עליידי הקמת בתי-קלפים. אותם הממצאים לעצמם פתרונו קלים של מערכים ו-היערכויות ואיחודים וגושים, מוטב היה להם להקדיש את מרצם וכשרונם לבניין כוחות חדשים, הנושאים ברמה פת-רונית של ממש לבעיות מציאותנו.

דרך זו נראית כארוכה (ולמי יש סבלנות?). אבל זוהי דרך ממשית, המובילה אל יעד ממש. היא הקצרה ביותר. אנו עומדים בראשית תקופה של הפיכות, של התפוררות המפלגות, של שבירת נאמנויות ישנות, של דימדומי היל-אליס.

בתקופה זו יש לגבש כוחות חדשים. כל דרך אחרת אינה אלא התהמקות מן האחריות.

האחרות (ליברלים א' וב') רואות בה אסון לאומי? בקיצור: האם מותר לחלום את החלום המתוק של ה-אלטרנטיבה, מבלי לתת בכלל את הדעת על תוכנה ודרכה? האם האטרנטיבה היא אירואל בפני עצמה, בלי כל קשר שהוא לבעיות הגדולות של ה-מדינה, המחייבות פתרונות חדשים ונועזים?

★ ★ ★

אך נניח, לרגע, כי כל אלטרנטיבה, ותהיה רעה ככל שתהיה, טובה מן המצב הקיים. נניח שצודקים אותם האומרים: "שלטון מפא"י הוא אסון, שאין למעלה ממנו. מוכרחים לסלק את מפא"י מן השלטון בכל מחיר, אף במחיר קואליציה לאומנית-דתית-ריאקציונית." **נניח שזה רצוני. האם זה מצוי?** האם יש בסיס מציאותי כלשהו לתוכנית כזאת לקראת הבחירות הבאות? התוכנית כולה בנוייה על שורה של הנחות — שאף אחת

מנחס בגין: מפריע למה?

מהן אינה קרובה לדאית, ואילו כולן יחד מהות אוטופיה. הסיכויים להגשמת אוטופיה זו הם אחד ל-אף. האטרנטיבה היא אלטרנטיבה.

★ ★ ★

הנחה מספר 1: שחרות לא תתפלג. הנחה זו עדי-מדת, לדעתי, על כרעי תרנגולת.

בגין לא הודח. אנשיו לא הודחו. הם התפטרו. התפטרות זו נובעת מנימוקים מסובכים של כבוד והדר, שרק איש-חרות מסוגל לרדת לעומקם. אין אלה נימוקים פוליטיים. האופוזיציה מאתמול, שאינה מאוהדת, מהדהד רק חלק מן ההנהלה של היום. המאבק לא הגיע לשיאו, לא הוכרע. מי שסבור שאפשר להדיח את בגין מבלי לפלג את ה-תנועה, משלה את עצמו. יתכן מאוד שאייאפשר להדיח גם את מתנגדי בגין, מבלי לגרום לפילוג כלשהו, שאין לאמור כרגע את מימדיו.

דבר אחד ברור: אחדותה של תנועת-החרות מוטלת עתה בספק המור.

אין היא דומה עוד לצוק איתן, שאפשר לבנות עליו תלי-תילים של חישובים קואליציוניים. עשויים לפולל כמנה רסיסים קטנים או גדולים, ואין לדעת לאן ילכו אלה.

★ ★ ★

הנחה מספר 2: שגח"ל יחזיק מעמד כגוש מאוחד, וזואף יתקרב לאיחוד מלא. גם לכך אין סיכוי רב.

יש ניגוד גמור בין אנשי-חרות, המקוים לעשות היל-בי-הסתדרות (ודחאק תקפה זו משותפת לאנשי בגין ולרוב מתנגדיהם) לבין הליברלים, המייצגים את האינטרס הכלכלי של הבורגנות הזעירה והבינונית.

והסיבה זה קרה. פעמוני הגאולה מצלצלים. שופ-רות מריעים בפניות ארץ. הידד. **המהפכה העיברית התחוללה. חלום הדור התגשם.**

תנועת-החרות קמה לחיים חדשים. יעקוב מרידור (מחסידי בגין) בא במקום יוסף שופמן (מחסידי בגין) בראש ההנהלה.

איתן לבני בא במקום דב דוגר. בן-ציון קצנלבוגן בא במקום צבי שמש. טיאר וקרמרמן באו במקום קרמרמן וטיאר. — **ותימלא הארץ רינה וששון.**

★ ★ ★

מה קרה בתנועת-החרות שיש בו כדי להצדיק את התרועות ואת הבכיות, את המאמרים הארוכים של הפרשנים המלומדים? קבוצה של עסקנים, ששום דבר אינו מאחד אותם זולת הרצון הטבעי לטפוס את השלטון במפלגה, הדיחה קבוצה של עסקנים אחרים.

זה בוודאי מעניין את המדווחים ואת המרדחים. אך למה זה צריך לעניין את ההיסט-טוריה העיברית?

האופוזיציה-מאתמול, שהיא חלק מההנהלה-של-היום, טר-ענת שעשתה מעשה רב: מנחס בגין היה כמו אפיפורה. הוא לא יכול היה לטעות. עכשיו הוכחו שהוא בן-תמותה, כמו כולנו. מעכשיו אפשר יהיה להתחכח בתנועת-החרות, לבחור בהנהלה ולהפיל הנהלה, כמו בכל מפלגה אחרת. ניחא. נניח שזה נכון.

אך מדוע זה מהווה מיפנה בתולדות ארץ-ישראל, בעבר אחד או בשני עברי הירדן?

★ ★ ★

התרועה הגדולה מסביב לוועידת-חרות וספיחה באה מצד אנשים שאינם חברי התנועה, ושאינם חולמים להצי-טרף אליה.

אלה קבעו: דרושה אלטרנטיבה. מנחס בגין מפריע לאל-טרנטיבה. לכן צריכים להדיח את בגין. האטרנטיבה — כך אומרים — יכולה לקום רק באמצעות מערך חדש של כל מפלגות ה-ימין: חרות, הליברלים, הליברלים העצמאיים, רפ"י וכל הדתיים.

כל אלה יחד מהווים, בכנסת הנוכחית, מנתה של 58 מתוך 120 חברי-הכנסת.

בישראל של היום אין מהפכות גדולות ביום הבחירות. אין הפרשנים מעלים על דעתם כי 20 או 30 כסאות בכנסת יחליפו לפתע את בעליהם. אך תמיד ייתכן תזווה של 3, 5 או 7 מנדטים מימין לשמאל, או משמאל לימין.

לכן, יתכן כי כל המתנה הנה בידה, המונה עתה 58 ח"כים, יהיה בכנסת הבאה 61 או 63 או 65. הפרשנים החליטו (אני יודע למה) כי בגין אינו יכול לאחד מנתה כוה, לכן היה עליו ללכת. לא חשוב מי הבאים במקומו, הם בודאי יפריעו פחות.

לכן, כאמור, מלאה הארץ רינה וששון.

★ ★ ★

אן מתעוררות שתי שאלות: שאלת הרצון ושאלת המצוי. נשאל תחילה את הראשונה.

האם קואליציה כזו — מחרות עד האגודה, מרפ"י עד הליברלים העצמאיים — רצויה?

בקואליציה כזאת ירקיע מחיר הדתיים שחקים. הקואלי-ציה הקיימת שילמה לדתיים מחיר די יקר, למרות שכלל לא היתה זקוקה לקולות הדתיים, ורק חלק מהם חברים בה. מה תצטרך הקואליציה האטרנטיבית לשלם לדתיים, כשי-לא תוכל להתקיים אף לא יום אחד בלעדיהם.

האם לא נתענע אז לוויכוחים על ניתוחי-מותים וחוקי-שבת לעצמאיים? האם לא נשכ-אז מאחורי תריסים מוגפים בשבת, כשפקחי-שבת מפתוכבים בחובות הריוקים?

כדי לצבור רבבות קולות נוספים בישראל השניה, תצי-טרך חרות לפתוח את כל ברזי ההסתה האנטי-ערבית, ואילו רפ"י תצטרך לתקוע בחצוצרות הגדולות של הבסתחונים.

איזו מדיניות-יחזיק תצמח לנו מזה? איזו מדיניות בטחונות?

ואיזו מדיניות כלכלית תצמח בקואליציה כזאת, ששתיים ממפלגותיה (חרות ורפ"י) תומכות בתוספת היוקר, ושתי